Ч. 211. Львів. вівторок дня 26. вересня (9. жовтня) 1906. Річник X.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сьлише на попереднє застереженє.— Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Парцеляция.

Хотяй парцеляцийний банк, розпоряджаючий кредитами краєвого банку, розвинув широку діяльність в справі парцеляциї у східній Галичині і розвинув єї не на шкоду, а з очивидною, переважаючою користию польского елєменту — то всеж таки се не вдоволяє польских шовіністів. Звісні є напасти Słowa polskого на управу парцеляцийного банку за те, що допустила до участи в парцеляциї також руских мужиків у відношеню около 25%. Шовіністичні вшехполяки назвали се рабунком польскої землї, хоть на наших очах, як гриби по дощи виростають по всїх усюдах східної Галичини мазурскі хуторі і цілі кольонії, будують ся для них костели і школи, а навіть основують ся нові парафії.

В напрямі цілковитого усуненя руского хлїбороба від уділу в парцеляциї веде ся з польскої сторони невпинна хоть не голосна аґітация, яка радаб свободу обороту землї взяти зовсїм в клїщі краєвого законодавства і зробити зависимою від волї польских міродатних кругів, а з другої сторони подати їй тоді до розпорядимости засоби краєвих фондів на можливо найкориснїйших услівях. Така »аґрарна« полїтика, маюча на цїли головно национальні польскі згляди, виявила ся у відчитї проф. Ґрабского на зїздї польских економістів в Кракові. Прелеґент подав деякі дати про зріст парцеляциї у східній Галичині, навів єї причини і можливі наслїдки та зібрав свої висновки в формі резолюций.

Від 1897-го року до 1903-го — читав п. Ґрабский — розпарцельовано в Галичині що найменше 203.550 морґів, з сего на послїдні три роки від р. 1902—1905 припадає поверх 136.000 морґів, на сам рік 1904 з горою 50.000 морґів. Значить се, що в р. 1904 парцеляция похлонула поверх 25% табулярної власности, яка подає ся до парцеляциї. Коли піде так дальше, то найдальше в часї 30—40 лїт цїлу середну земну власність знищить парцеляция до нащадку. В краю остануть єдино з одної сторони побіч публичної власности, великопаньскі лятифундиї, поверх 5.000 морґів або мало що менше обнимаючі, та великі лїсові господарства, а з другої сторони дрібні селяньскі господарства. Отже парцеляция не тілько прибирає у нас чимраз ширші розміри, але що важнїйше, стремить прямо до цілковитого переображеня наших аґрарних відносин.

Однак чи се є природна еволюция аґрарних відносин — спитаємо — се, чого п. Ґрабский так боїть ся. Сеж зовсїм природне, що рільне господарство дасть вести ся найрентовнїйше, в великих комплєксах, де приходить до приміненя рільнича машина і промислові заводи, або знов у дрібних господарствах, де сили одного чоловіка і єго родини можуть самі подолати працї коло управи рілї. Так звані середні господарства по кількасот до тисяч морґів, які репрезентують двірки давної польскої шляхти, могли добре просперувати за панщизняних часів, коли мали до розпорядимости даром робучу хлопску силу, однак в нинїшних часах не дадуть удержати ся, нїякими шовіністичними заклинанями в імя »місиї двора польского«. Вимоги житя інтелїґентної родини з одної сторони, а економічної депресиї з другої стоять в надто разячім противеньстві, щоби на кількасот-морґовій рільній области можлива була господарка при помочи офіциялістів і наймитів, де також вимоги платнї одних як і других зросли непомірно.

Також нарікане п. Ґрабского, що в Галичині переважно має місце сусїдска, або адекцийна парцеляция, а не осельнича, яка занимає заледви 15% парцельованої землї, — не є оправдане з економічного становища. В краю, де між тубольчим селяньством панує такий недостаток і така жажда землї, як у східній Галичині, де як сам п. Ґ. признає, кождий двір середної величини є вже з гори, скорше чи пізнїйше, наче призначений на парцеляцию — наплив посторонного, посельничого елєменту є ненормальним і так під зглядом економічної, як і национальної полїтики шкідним проявом.

Не хочемо тут входити в дальші виводити п. Ґ. що до причин і евентуальних наслїдків такої парцеляциї, яка єствує під добу, а піднесемо тілько головні точки тої »реформи парцеляциї«, якої домагає ся львівский професор. Побіч потреби зорґанїзованя кредиту для купуючих землю і рациональної торговлї землею, жадає законного ограниченя »дикої« парцеляциї. В сїй цїли має оснувати ся краєва інституция парцеляцийного кредиту, яка уділяла би кредиту »тілько для рациональної парцеляциї і то під дешевшими або дорожшими услівями«, в міру сеї рациональности парцеляциї. Краєва орґанїзация торговлї землею має проявити ся в утвореню патронату парцеляцийних спілок, який подавав би спілкам специяльні привілеї, а іменно: увільнене від стемплевих орлат і належитостий, даремн виконуване парцеляцийних плянів краєвим бюром (яке увільнить від коштів вичікуваня на затверджене краєвої власти), а передовсїм зарезервоване виключно для спілок краєвого парцеляцийного кредиту. Короною сеї »парцеляцийної реформи« мала би бути зміна §. 3. краєвого закона з 1. падолиста 1868. р. про свобідний оборот землї в тім напрямі, щоби до продажи землї, яка спричинила би подїл земскої посїлости повисше 3 гектарів обєму, було потрібне затверджене компетентної краєвої власти.

Ті законні пута на свобідну торговлю землею, які пропонує п. Ґрабский, нїчим не ріжнять ся від пруского кольонїзацийного закона, хотяй тут між віршами треба читати се, що пруска брутальність голосить явно, бажаючи виперти славяньский, польский елємент з єго прадїдної землї. Однак обережність і загальність у висловах проєкту п. Ґ. не може нїкого полишити нї на хвилю в сумнїві, що они мають на цїли спинене всякої парцеляциї, яка є не на руку кольонїзацийним польским плянам.

На доказ, яке значінє мають ті »парцеляцийні спілки«, для яких мав би бути утворений патронат, застерігаючий їм монополь краєвого кредиту, всяких полекший, скорого затверджуваня парцеляцийних плянів і вкінци одобрене властию, без якого жаден ґрунт не міг би бути проданий частями, наведемо допись про діяльність ланцуцкого банку заміщену в 453 числї Słow-a polsk-ого: Парцеляция сусїдного Бриня — пишуть з Боднарова коло Калуша — вже розпочата. Від п. Лукашевича і Ски купив маєтність ланцуцкий парцеляцийний банк. Перед кільканайцяти днями обняв маєток іменем банку директор п. Жардецкий і зараз приступлено до помірів. Боднарівскі Поляки тїшать ся з того, бо в сусїдстві повстане сьвіжа і сильна польска кольонїя, о яку будуть могли оперти ся і тутшні шляхтичі і малі польскі ґрупи сусїдних сел. Наш костел (побудований недавно без жадної конкуренциї для кільканайцятьох родин боднарівских латинників — Ред.) недалеко нової оселї, запевнить прибувшим поселенцям релїґійну потїху — треба лише поробити стараня о утворене парафії в Боднарові, що тепер при збільшенім числї польского населеня не натрафить в міродатних сферах на жадні трудности.

Дальше жадає боднарівский кольонїзатор окремої польскої школи в Бриню, бо в цїлій околиці є тілько рускі, бодай

малої каплиці для догоди нової кольонії і єще окрім сего кладе на серце ланцуцкому парцеляцийному банкови, щоби не не спускав ні на хвилю »народових цілий«. Вкінци зазначує з признанєм, що п. Лукасевич і Ска мав висшу оферту від місцевих селян, як подав єму ланцуцкий банк, однак задля ґваранції, що земля перейде в польскі руки, продав маєток ланьцуцкому банкови.

З остатніх десятиліть XIX. віку.

Написав

Олександер Барвіньский.

(Дальше.)

Отак чорно зобразив др. Франко діяльність народовецкого табору. Коли він в першій половині 80-их років в Kurjer-і Lwowsk-ім писав про діяльність літературну народовців 60-их років і там наробив чимало грубих похибок, то се можна було вчасти бодай оправдувати тим, що в 60 их роках не проживав він ще у Львові, не міг слідити сеї діяльности, був ще учеником в Дрогобичі, отже писав опісля про 60-ті роки так собі навманя. Алеж пишучи про останнє двайцятиліття XIX в. хочби, як сам признає ся, без жерел, більше по споминам, не повинен був наробити стілько промахів, не міг такого несправедливого хоч катеґоричного осуду видати про діяльність народовців тих часів. Нехай би лише побіжно переглянув видаване тоді »Письмо въ Просвѣты, з 1877, і т. д.«, а найшов би там чимало статий про практичні житєві потреби народу, господарского, економічного, правничого змісту; колиб переглянув хоч побіжно спис книжочок виданих „Просьвітою“, то впевнив би ся, що побіч нечисленних дуже передруків були поучні книжочки, як н. пр. Качали „Що нас губить“, А. Гладиловича, „Що таке провізория“ ітд. А так само перевернувши побіжно Батьківщину видавану від 1879 р. і єї додатки п. з. Руский правотарь народний, переконав би ся, що там були поучні статї політичного, суспільного змісту, правничі: О опікунах і кураторах, Про новий податок ґрунтовий, О позичках, Про вивлащенє під зелізниці і ин. такі для селян потрібні відомости, а навіть про вибори до сойму і т. д. Чиж можна супроти того так на певняка говорити, що „ані основ конституцийного житя, ані азбуки економічної і социяльної науки, ніхто не пробував вияснити народови?!“

Щож такого подавали народови рускому др. Франко і єго радикальні товариші в половині 70-их і початку 80-их років? Не мали они нічого пильнійшого, як писати в своїх радикальних виданях н. пр. Громадский Друг, Молот, Дзвін і т. д. а також і в пізнійших, як Народ, Хлїбороб, Громадский Голос і т. и. про jura stolae, про Лімановского і Лясаля, брошури про Нову Віру, Про рай і заздрих богів, Про социялїстичних писателїв XVIII віку іти. Мабуть з усего того ще менше навчив ся нарід тої азбуки економічної та социяльної науки та основ конституцийного житя, як з того, що єму подавали у своїх виданях народовці. А вжеж зовсїм невірне твердженє д-ра Франка про повне віддаленє інтелїґенциї від народу, єго житя й інтересів. Як раз з початком 80-их років почали народовці живу діяльність в цїли закладаня читалень, при котрих звичайно засновувано задаткові каси і крамниці. „Просьвіта“ висилала своїх відпоручників не лише в околиці Львова, в Жовківщину, Равщину, Сокальщину і т. д., але й в подальші сторони краю н. пр. і на Поділє, де знов філїя тернопільска взяла ся до сеї задачі. Тоді то заходами тернопільских Русинів засновано цїлу сїть читалень в Збаражчині, Скалатчині, Тернопільщині, quorum magna pars fui, бо майже всюди бував я по селах і місточках не лише на закладанях читалень, але з деякими членами тернопільскої філїї Лошневом, Левицким Петром, Рудницким, Гецьовом, Мик. Січиньским і ин., також з відчитами, які там устроювано. Вжеж о тім всїм і »без жерел, більше по споминам« міг знати і тямити др. Франко, бож він сам був в 1883 році з вандрівкою академічною в Тернополї і на Поділю, бачив своїми очима вечерниці, які тоді устроєно в память Костомарова в Тернополї, відтак знов в Микулинцях (а властиво в Конопківці) і т. д. А міг тоді переконати ся, що бувало там і чимало селян та міщан, отже якраз в тих часах послїдувало зближенє до народу, до єго житя й інтересів а не навпаки, як каже др. Франко. Тоді то також і з України прибуло між иншими Арабажин (в тім часї великий национальний ентузиаст) і т. п. Катерина Мельник (нинї панї Антоновичева), пок. Доброграївна і т. и. і „благовірним народовцям“ не ставало зовсїм волося на голові, бо се були троха відмінні типи, як сї »дами із стриженим волосєм, свобідними маєрами, що самі заходили до шешкань кавалєрів, хвалили ся, що »ужасно люблять ходити по кабанам« — про які згадує др. Франко, які появили ся в Галичині не з национального українського табору, а з того з московскими социялїстами зєдиненого космополїтичного, з яким галицкі народовці не хотїли очевидно мати нїчого спільного.

(Дальше буде).

Вісти з Росиї.

Незамітно і без жадного випадку повернув цар до Петергофу. Доносять з Петербурга, що виглядає здоровійше і сьвіжійше по двотижневій морскій подорожи, яка очивидячки причинила ся до усуненя єго зденервованя. Небавом, як доносять з Петербурга, має переїхати цар до Царского Села, де роблять приготованя на єго приїзд. Цариця з дїтьми має замешкати в замку Гайлїґенберґ коло Юґендгайм в Гесиї.

Вчера по полудни отворено в столиці Фінляндиї, Гельзінґфорсї, конґрес сторонництва кадетів при удїлї 171 делеґатів, репрезентуючих 43 ґуберній і 4 територий. Голова кн. Долгоруков висказав жаль, що конґрес не може зібрати ся у вітчині і мусить користати з гостинности краю, який умів вибороти собі свободу. Учасникам роздано проєкт резолюциї, похваляючої виборску відозву, однак признаючої, що теперішня хвиля не є відповідна до переведеня пасивного спору. На разї головним завданєм сторонництва є приготовленє до виборчої акциї під окликом і на підставі відповіди думи на престольну бесїду.

Що до скликаня нової думи, відбула ся вчера — як доносять телеґрафічно з Петербурга — під проводом царя рада мінїстрів, однак висліди єї, а особливо речинець скликаня чи хотьби розписаня виборів — на разї незвісний. Однак є деякі познаки, що час передвиборчий наближає ся. З усюди йдуть звістки, що так звані праві партиї виявляють дуже богато енерґії і клопочуть ся вельми, щоб нові вибори пройшли для них инакше ніж попередні. Як відомо, на перших виборах праві партиї, не вважаючи на допомогу адмінїстрациї по богатох місцях, зібрали так мало голосів для себе, що в думі їх заступників зовсїм не було. Сю прикру для себе річ, мабуть покладаючись на недавні заяви мінїстра внутрішних справ та загальний настрій уряду, вони думають надолужить під час других виборів. Особливо запопадливо праі цює тепер »партия правового порядка«; ватажки партиї мають, як кажуть, близькзвязки з мінїстром внутрішних справ, який дуже прихильно до неї відносить ся. Можна думати, що се не сама тільки гола прихильність, а що виявляє ся вона також і материяльною запомогою, бо партия десь здобула богато гроший і друкує силу всяких відозв, які розкидає скрізь купами. Так само працюють енерґічно й другі праві партиї, які були цїлком позникали; відродившись, деякі з їх заявляють, що їхні погляди пересунули ся в ліво, — певне, се тільки перед виборами...

З тої причини правительственні круги покладають як найлїпші надії на дальший розвій полїтичних випадків. О скілько сповнять ся сї надії — покаже недалека будучність. Тимчасом економічне положенє Росиї і єї фінансове становиско стоять над берегом банкроцтва. Великої сензациї наробило оголошенє в париській ґазетї мемориялу росийского мінїстра фінансів Коковцева предложеного президентови мінїстрів Столипінови, в котрім Коковцев виказує дуже сумне положенє фінансове Росиї та радить уникати всяких переступлень кредитів в поодиноких ресортах, особливо в управі воєнній. Прошу вас — пише Коковцев — розважте ситуацию поважно і уникайте нових видатків. Я можу уйти всякої відвічальности лиш тоді, коли завчасу зверну увагу на не уникнимі комплїкациї, против котрих є безсильною добра воля і хочби найбільший талант мінїстра фінансів. Рік 1905 — так доказує Коковцев — закінчив ся дефіцитом 481,100.000 рублїв, поминувши не покриті видатки в сумі 180 мілїонів з попередного року і не рахуючи амортизациї державних бонів в сумі 150 мілїонів. То є величезний дефіцит в сумі 811 мілїонів рублїв. Коковцев доказує дальше, що на покрите видатків сего року і оставших ще з тамтого має всего лиш 836 мілїонів рублїв і обчисляє остаточно, що сей рік кінчить ся величезним дефіцитом в сумі 155 мілїонів рублїв, та каже наконець: Я не можу поправити ситуациї і не маю средств до розпоряд мости, щоб вдоволити новим вимогам.

Вчерашні телеґрами нотують вістку з віденьских фінансових кругів, що внаслїдок оголошеня сего мемориялу росийского мінїстра скарбу на всїх европейских біржах упали знов росийскі вальори. В Парижи росийска рента упала о 2% в Льондонї $1\frac{1}{2}$%, в Відни о 1%.

Українцї на Сибірі

З тобольского повіту пише п. Мик. Новицкий до полтавского »Рідного Краю«:

Все їдуть, та й їдуть та й їдуть!... Переселяють ся народи росийскої держави з заходу на схід. Переселяють ся в арештанских ваґонах під надійною охороною. Здаєть ся, що вже усї і »весьма« і „не столь“ віддалені міста Сибіру заповнені; що скрізь уже, де ранїйш тільки медведї ревли, лунають тепер співи про волю, — але нї: ще везуть

і ще везуть!... Город Тюмень — останній пункт, до котрого доходить зелїзниця. Кожен етап (щотижня) привозить у міску тюрму чоловіків 30—40, а иноді й до сотнї „полїтичних“ і, як набєть ся тюрма повна, наряжають ся дві казенні баржі, і пароход „Николай“ провадить неборак на північ. Перші два такі сплави розселено у тобольскім повітї по нижній течії р. Іртиша. Найблизше до города село, де поселені засланцї — Слінкіно, за 100 верст від Тобольска. Кожда купка людий, висажуючись у призначенім їй селї, одержала по $1^1/_2$ карб. на чоловіка місячного „пособія“, обіцянку давати й завжди по стільки і на кожних 7 чоловіків — шпика-надзирателя. Після сего як з мішка посипались обовязкові постанови на підставі війскового становища: не давати засланцям лодок для проїзду з одного села в друге, не балакати з ними, не давати охотничої зброї; капітанам пароходів — не брати на пароходи і т. д. За невиконанє постанов — кара 300 карбованцїв або три місяцї тюрми. Становище було невиносиме. В чеканю красшого треба було думати, як запомогти собі. Взялись за орґанїзацию помочи найбіднїйшим товаришам. Зібрані статистичні відомости дали таку картину: Усїх засланцїв у тобольскім повітї 428 чоловіків; з них у статистику увійшло 309 людий. Як і треба було ждати. більшість засланцїв — селяни і городскі робітники; останні належать до інтелїґентного пролєтарияту. Усього — селян 213, тоб то 69 прц.; міщан 63; козаків 5; почесних горожан 11; дворян 13; купцїв 2; один чиновник. По професиям — найбільш городских робітників (101 чол. т є 37 прц.) і хлїборобів (89 чол., — 30 прц.; між останнїми по числу перше місце займають учителї (29 чол.) і студенти (25 чол.); потім: репетиторів — 2; учнїв середнїх шкіл — 4; конторщиків 9; зубних лїкарів — 2; ветеринарний лїкар 1; урядових чиновників 2. Уже се виписки з статистичних даних досить, щоб видно було, що материяльне становище засланих не дуже гарне: подавляюча більшість — 252 селяни й пролєтарів, люди небогаті, дома жили власним заробітком і навряд, щоб ждали запомоги з дому. Зостає ся надїя на заробіток але й ся надїя, як придивитись до умов житя міских селян, дуже важка. Роботу дістати трудно; ще поки лїто — наймають ся на косовицю, на жнива, де хто найняв ся гребцем возити почту; де хто наймає ся збивати кедрові оріхи. Платня — від 30 копійок і рідко доходить до 50 коп. у день. Робочої сили у тутешнїх селян своєї досить, і в сторонній нема великої нужди. Зимоюж, як замете глибоким снїгом все кругом, і тої роботи найти не можна буде. Велика нужда за те почуває ся в інтелїґентному трудї; нї учителїв, нї шкіл майже нема; темнота безпросьвітна; пошести косять як траву що року й малих і великих; лїкарної запомоги нема нїякої (на двістї — триста верст один фельчер.) Але адмінїстрация пильнує з усеї сили, щоб не допустити офіцияльних зносин засланцїв з селянами. Фельчер Б. двічи подавав заяву, що має можливість предложити свої послуги для боротьби з пошестю чорної віспи, яка викотила мало не половину дїтий на низу Іртиша і обидва рази дістав відповідь: „вакансій нєт!“ Та уже за третим разом, після декількох заяв з боку самих селян і сельских волосних урядників, одержав „розрішеніє“ визволяти дїтий і дорослих від наглої смерти. Що до працї учительскої, то ґубернатор ще в Тюменї сказав їм, що для них і адвокатів є якась ще особлива заборона.

А всеж, не дивлячись на утиски уряду, досить весело й сьміло дивить ся в будучину більшість засланцїв. Усї вірять і надїють сб, що скоро вже „сонце свободи зза хмари“ прогляне і знову можна буде стати кожному до працї словом і дїлом за волю й долю рідного краю.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Калєндар.** Вівторник: руско-кат. Йоана Богосл.; римо-кат. Дионизия. — В середу: руско-кат. Калистрата м. римо-кат. Франця Борджа.

— **„Верховинцї“**, драма в 11 відслонах Корженьовского, появила ся вчера на аматорскій сценї в „Ґвяздї“, відограна членами Читальнї „Просьвіти“ з личаківского передмістя. Аматори загалом добре приготовили ся і гладко відограли штуку. Гуцульскі костюми спроваджено аж з Жабя. Публика, переважно міщаньска, виповнила салю „Ґвязди“ по береги і може навіть за грімко оплескувала гру та викликувала аматорів на сцену по кождій відслонї.

Зачуваємо, що Читальня »Просьвіти« на жовківскім передмістю приготовляє на одну з найблизших недїль виставу „Гриця“.

— **Заходом Товариства „Бандурист“ відбуде ся великий академічний равт. — Близші інформациї подасть ся пізнїйше.**

— **Краєва рада шкільна** затвердила вибір: о. Адольфа Василевского на духовного члена гр.-кат. обряду окр. ради шк. міскої у Львові, кс. К. Борковского на містопредсїдателя окр. ради шк. в Косові, Адама Грабовеньского на відпоручника повіт. ради до окр. ради шк. в Долинї, Володсл. Кшиштофовича, управ. шк. в Новосїлцї, на представ. учит. званя до окр. ради шк. в Залїщиках, Ів. Жлобицкого учит. в Білій на представ. учит. званя до окр. ради шк. в Тернополи і Василя Сенїва управ. школи в Хлопах на представ. учит. званя до окр. ради шк. в Рудках;

іменувала заступниками учителїв в ґімназиях: Василя Левицкого в Сокали, Івана Сївца в Ярославі, Стеф. Шевчика в Стрию і Йос. Воличка в Ряшеві а перенесла заст. учит. Франца Крішкого з Ярослава до ґімназиї в Стрию.

— **Крути та неперекручуй!** Gaz. kołom. пише, що дня 23. м. м. були в Коломиї збори »польского повітового комітету«. На них реферував між иншими п. Адольф Цєньский і »вказав на сумне положенє Поляків взагалї, а у східній Галичинї зокрема, супроти пристрасної і дикої аґітациї руских проводирів«, Доси ми чули зовсїм що иншого. Чи хто п. Цєньскому повірить?

— **Науку письма** для старших заведено в многих селах київскої ґубернїї. І у нас в Галичинї денеде учать ся люди на старість читати і писати. Ріжниця між тими науками у нас а у наших закордонових братів є та, що у нас се курси приватні, а на Українї позаводило їх правительство і поносить всякі кошти, получені з тими курсами.

— **В Київі** мали в суботу студенти-Українцї збори в унїверситетскій авдиториї. Вступ був за білєтами. Змісту нарад тих зборів ще не знати.

— **Фреквенция в учительских семінариях** в Галичинї збільшила ся сего року, але дуже мало. В 11 мужеских семінариях було минулоло шк. року 2342 учеників, а на біжучий курс записало ся 2457 учеників. При приниманю учеників поступлено в числї пересїчно по 10 на одну семінарию. В 3 женьских семінариях принято с. р. 764 учениць, супротив 720 в мин. шк. роцї. В двох приватних учит. семінариях жіночих з правом публичности у Львові і в Кракові принято 446 учениць (в мин. роцї було там 430 уч.).

— **Ріжні вісти.** В Станиславові помер в 42. р. житя С. Гайдима, підурядник зелїзниць, властитель реальности в Книгининї і директор „Достави“.

На податковім урядї в Новім Селї коло Підволочиск нема рускої написи, хоч тамошний поборець є Русином і збирає там податки від майже самих Русинів.

Торжественне отворенє академічного ро- 6/7 у львівскім унїверситетї відбуде ся [illegible] 11. с. м. По відправленю богослуженя в костелї св. Миколая в інавґурацийній сали унїверситету виголосить проф. др. Гальбан відчит на тему: »Що дає науцї порівнуюче законознавство«. Вступ на богослуженє і інавґурацийне торжество лише за білєтами, котрі видає канцелярия унїверситету на основі леґітимациї.

— **На канадийскій земли** потворило ся між Русинами кілька сторонництв і завзято воюють одні з другими на стовпцях американьских ґазет а головно »Свободи«. Вістрє тих дописий звернене против якогось Деркача, редактора »Канадийского Фармера« та »самостійних попів« Неґрича, Ґеника і Стефаника. Деркач відповідає в своїм орґанї, а Ґеники відгризають ся в »Свободї«. Із тих доривочних статий годї виробити собі ясний погляд на житє канадийских Русинів, тому булиб ми вдячні, єсли би хто з наших пов. читачів в Канадї прислав нам інформацийну статю про тамошних Русинів.

— **По Канадї** їздить тепер др. Юлїян Бачиньский зі Львова і звиджує рускі оселї. Дня 14 вересня був др. Б. в Стонвол в Манїтобі.

— **Горнець старих грошей** з 16. і 17. вв. найдено онодї при направі каналів в Коломиї. Гроші розібрали поміж себе робітники і принагідні сьвідки найденя »скарбу«.

— **Сади цвитуть.** В прилуцкім повітї на Українї позацвитали в друге сего року вишнї, порічки, бози. Яблонї і груші повипускали нові пупинки немов на весну. Люди не ворожуть з того добра, а й так нáрік ті сади не зародять, бо висилять ся сего року.

— **Репертуар руского театру в Бучачи.**

Саля »Сокола«. — Початок о $7^1/_2$ вечером. — Білєти продає торговля п. Рогозиньского. — (Абонамент на 6 вистав під ряд 10 К.). — Дирекция звертає увагу Вп. Публики, що представленя починають ся точно о означеній порі.

Ві второк дня 9. жовтня „Міщани“ штука в 4 дїях М. Горкого.

— **Репертуар міского театру у Львові.**

В понедїлок: »Ах то Закопане«, шутка в 3 д. Краца і Неаля.

Ві второк: »Лялька«, оперетка в 3 дїях Одрана.

В середу: »А Піппа гуляє«, казка в 4 д. Ґ. Гавптмана.

Наука, штука, лїтература.

— **Істория України.** Видавництво »Вік« видало у Київі книжочку по цїнї 3 копійок п. з. »Як жив український народ? (Коротка істория України)«. »Рада« оцїнює сю книжочку отсими словами: »З особливою приємністю мусимо привитати нову невеличку книжочку, заголовок якої ми виписали вгорі. Той, хто написав сю працю, зумів щасливо доконати

досить важке завданє: змістити у невеличкій книзї історию українського народу з самих давних часів, аж до теперішних днів. В сїй книжочцї є саме головне й важне з нашої історії: полїтичний бік історії України, социяльно-економічні відносини, культурний побут, все се змальовано короткими рисами, одначе так, що кожний зрозуміє, як перемінювались форми житя на Українї, як під впливом чужих ворожих сил і цїлого ряду нещасливих обставин український народ згубив свою полїтичну самостійність, громадску волю та право вільно порядкувати своєю землею та працею, як однято в него і знищено єго духовне надбанє, розказано, як »тяжко боровсь український народ за волю та й доборовсь — до неволї...« Веї визнатнїйші наші діячі, починаючи від старих князїв та гетьманів і кінчаючи Шевченком та Драгомановим, згадані в сїй книзї, і вияснена їх вага та значіня в історії українського народу«.

Телеґрами

з дня 8. жовтня 1906.

Відень. Кружляє тут чутка, що подорож цїсаря Франц Йосифа до Праги мають відложити на другий рік.

Вчера рано приїхав ту намісник ґр. Потоцкий з шефом президияльного бюра радником двора Залєским.

Тегеран. В присутности шаха і заграничних дипльоматів отворено вчера перский парлямент.

Берлин. З Петербурга доносять, що в послїднім тижни арештовано там поверх 600 осіб, а між иншими много студентів.

Лев Лопатиньский.

Четверта заповідь.

(Ілько Пащак)

драма в 5 діях з гуцульского житя,

нагороджена на конкурсї Тов. ім. Котляревского.

(Дальше).

МОШКО

(*наляканий шепотом*).

Ви чули; я своїм ухам не вірю... Чулисьте люди, що вона сказала?

3. ЧОЛОВІК

(*приступає до Варвари і термосить єї*).

Хто струїв Мойсея? Єго син Ілько?

ВАРВАРА

(*крізь сон*).

Ага! Ілько струїв, я сама... (*невиразно бовтає слова*).

МОШКО І ВСЇ

(*нараз так, що настає гамір*).

Ґевалт, що тут стало ся! Господоньку, прости! Син рідного дєдя! Йой, йой, йой! власного дєдя! Навіть звірина шанує родича!

ЯВА 9.

ТІЖ — ІЛЬКО.

ІЛЬКО

(*входить безпечно, по юнацки*).

Но, відпровадив я свою стару аж за Михайлів ліс, та най вже там сама біжить до дому (*не замічує мовчанки всїх, іде до стола; ті, що там стояли, цофають ся в противні кути. Ілько зпід лоба запримічує се, але не дає по собі пізнати*). А бачили ви огонь в школї? З гори видко як на долони, як бігають люди, як довкола запаленого муравлиска. А ви чому не ідете до огню? (*павза, нїхто не відповідає; Ілько, що дивив ся у стіл, підносить голову*). Давай, Мошку, горівки! Чогож ви так мовчите всї? Поховали ся по кутах! Чого так дивиш ся на мене один з другим, не видів? (*мала павза*).

3. ЧОЛОВІК

(*з силою, без міміки*).

Душегуб!!! Струїв дєдя!!! (*Ілько: остовпів поглядає хвильку на всїх, а побачивши пяну Варвару на столї, копнув єї так, що злетїла на землю*).

МОШКО

(*підкрадаючи ся тихо до вікна, кличе вистрашено*). Пане жандарм! Пане жандарм! Прошу сюди на хвильку!

ІЛЬКО

(*почувши се, кидає ся прожогом до дверий, єго ловлять люди і по короткій борбі обезсилюють*).

Братцї, пустїть мене! Не давайте жандарови у руки! Пустїть, Бога ради, не губіть душу!...

ЖАНДАРМ

(*зза вікна*).

Що там такого, я не маю часу, біжу до огню.

МОШКО

(*ляментуючи*).

Ойой, тут важнїйше як огонь, ойой!

ДЕКІЛЬКОХ.

Син убив власного дєдя!

КІЛЬКА ИНШИХ.

Ходїть сюда, пане жандар! Отрійниця сама признала ся.

ЖАНДАРМ

(*отвирає з поспіхом двері і являє ся в дверох в повнім воруженю*).

ІЛЬКО

(*старає ся увільнити від людий*).

Пустїть мене, люди, я нїчого не винен.

МОШКО.

Ойойой, він певно і школу підпалив, бо мав злість на учителя, такий чоловік, то гірше зьвіра!

ЖАНДАРМ.

Ану, давай сюда руки пташку, — підеш знов до клїтки (*закуває*).

Занавіса спадає.

Конець IV. дії.

(Дальше буде)

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрация і каварня — ріг ул. Сикстуской і Косцюшка у Львові).

Приїхали дня 6. жовтня 1906: о. Володимир Сельский зі Стрия, Михайло Кіт з Терезиї, др. Денис Новак з Полї, Йосиф Громницкий з Бродів, Михайло Завадович з Плїснян, Ігнатий Маковский з Перевлоки, Миколай Коцяй з Сулимова, Ілия Готра з Руди, др. Лука Сафіян з Копичинець, Ілия Ткачук з Жужеля, Ізидор Каратницкцй з Коломиї, Филярет Гробовницкий з Болехова, Теодор Хмельник з Шмиткова, Ярослав Бабій з Церківни, Юліян Скибиньский з Турки.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. жовтня 1906.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-европейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·45, 9·05*
„ Кракова	**2·31***, 5·50*, 8·45, **1·30**, 5·25, **8·40**, 9·30*
„ Підволочиск	7·20, 11·45, **2·20**, 5·50, 10·30*
„ Лавочного	7·29, 11·50, 10·50*
„ Рави рускої	7·50, 4·50
„ Станиславова	8·05
„ Самбора	8·15, 1·50, 9·20*
„ Яворова	8·18, 4·37
„ Коломиї	10·05
„ Ряшева	10·35

На Підзамче.

„ Підволочиск 7·05, 11·30, **2·08**, 5·35, 10·16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	**12·45***, 1·—*, 8·35, **2·45**, 6·35* 8·25 10·05*
„ Іцкан	**2·51***, 6·15, 9·20, **2·40**, 10·40*
„ Підволочиск	6·20, 10·55, **2·21**, 6·15*, 9·50*,
„ Яворова	6·55, 6·—*
„ Лавочного	7·30, 2·30, 6·25*.
„ Самбора	8·55, 4·15, 10·51
„ Станиславова	9·10*
„ Белзця	10·45
„ Ряшева	4·05
„ Коломиї	3·30
„ Рави рускої	7·25*, 11·35*
„ Стрия	11·10*

З Підзамча:

„ Підволочиск 6·32, 11·07, **2·32**, 6·27*, 10·02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є зазначені зьвіздкою. Пора нічна числить ся від 6. год вечір до 5. год. 59 мінут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цїли[illegible]ень в міскім бюрі ц. к. державних зелїз[illegible]ь. пасаж Гавсмана ч. 9.

В книгарні Н. Товариства ім. Шевченка або через адміністрацию „Руслана“ можна дістати отсї книжки:

Гомерової Одиссеї перек. з Нїщиньского Ч. I.	2 К 40 с.
„ „ „ „ Ч. II.	2 К — с.
Метаморфози Овідия пер. Сердешного	1 К — с.
Йов, пересьпів П. Ратая	1 К — с
Григорий С. Сковорода	30 с.
Великий, новела Оржешкової пер. Кониського	50 с.
Др. Стоцкий, Наука рускої мови	40 с.
Істор. лїтературні перспективи Грузиї	40 с.
Непримирена, оповіданє Кониського.	40 с.
Дон Жуан Байрона, пер. Кулїша	40 с.
Антін Головатий, розвідка Уманця	30 с.
Шевченко, Наймичка, повість пер. Кониського	60 с.
„ Княгиня, „ „ „	30 с.
Проф. Ратміров, повість Мордовця пер. Уманця	40 с.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Видає і відповідає за редакцию: Лев Лопатиньский.

З друкарні В. А. Шиаковского.